

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Roitto, Matti; Laine-Frigren, Tuomas

Title: Arvion mekin ansaitsemme : kirja-arviot ja tieteellisen kirjoittamisen taito

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © 2020 Suomen historiallinen seura ry

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Roitto, M., & Laine-Frigren, T. (2020). Arvion mekin ansaitsemme : kirja-arviot ja tieteellisen kirjoittamisen taito. *Historiallinen aikakauskirja*, 118(3), 356-360.

https://www.historiallinenaikakauskirja.fi/wp-content/uploads/2020/09/HAik_3_2020_Vuoropuhelu.pdf

Arvion mekin ansaitsemme

Kirja-arviot ja tieteellisen kirjoittamisen taito

Tiedekirjoja ja tietokirjallisuutta julkaistaan hengästyttäviä määriä. Julkaisutyyppien kirjo on valtava ja informaatiohäyky on totta myös tieteellisen kirjoittamisen saralla. Tuskin kukaan pystyy yksin seuraamaan edes omien keskeisimpien tutkimusintressiensä korpusta täydellisesti. Nykyään harva tutkija on enää vain yhden aihepiirin asiantuntija, vaan kiinnostuksenkohteita on paljon. Tämä lisää erilaisten tieteellisten rajapintojen määrää, mihin myös kasvava poikkitieteellisyys vaatimus lisää omat haasteensa. Jotta akateemisen julkaisupaineen alla julkaisut eivät jäisi vain Jufo-pisteiksi ja maininnoiksi ansioluetteloissa, on merkityksellistä, että kirjoja luetaan ja arvioidaan, ja että niistä myös keskustellaan.

Tutkimuksesta keskusteleminen on keskeinen osa tieteellistä toimintaa. Kirja-arviot ovat tässä mielessä erittäin tärkeä osa tiedekirjoittamista. Ne tekevät tutkimusta näkyväksi ja kertovat kollegoille siitä, mitä kentällä tapahtuu, sitovat tieteellisiä keskusteluja yhteen, auttavat suhteuttamaan tutkimuksissa esiin nousevia käsityksiä aikaisempiin ja tarjoavat parhaimmillaan erilaisia vinkkejä ja näkökulmia pohdittaviksi. Oman alan uuden kirjallisuuden esittely ja arviointi on siis tärkeä palvelus muulle tiedeyhteisölle. Arviointi on myös olennainen osa akateemista laadunvalvontaa. Siinä missä tieteellinen vertaisarviointi yleensä edeltää kaikkien tutkimusten julkaisemista, kirja-arvostelut ovat akateemisen arvioinnin ulospäin kenties näkyvin muoto.¹

Ryhdyimme kirjoittamaan tätä puheenvuoroa erinomaisen opetuskokemuksen inspiroimina. Keväällä 2020 järjestimme pilottikokeiluna Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitoksen väitöskirjatutkijoille suunnatun kurssin, joka käsitteli tieteellisten kirja-arvioiden laatimista. Taustalla olivat omat kokemuksemme nuorempina tutkijoina ja arvioiden kirjoittajina sekä tämänhetkiset luottamustehtävämme tiedelehtien toimituksissa. Arvioiden kirjoittamisen ja arvioinnin haasteet olivat tulleet esiin myös väitöskirjatutkijoiden suunnalta ja muiden kollegojen kanssa keskustellessa.

Tiiviillä, työpajamuotoisella ja taitopainotteisella kurssilla perehdyimme kirja-arvion kirjoitus- ja julkaisuprosessiin. Lisäksi tutustuimme konkreettisten esimerkkien kautta erilaisiin arvioihin ja niiden kirjoittamisen periaatteisiin sekä pohdimme yhdessä laadukkaan kirja-arvion kirjoittamiseen tarvittavia seikkoja ja taitoja. Kurssi jakautui kolmeen lähiopetukselliseen kontaktikertaan ja toteutettiin yhdistelmänä ohjausta, itsenäistä työskentelyä ja vertaistukea. Tueksi ja materiaaleja varten laadimme myös Moodle-pohjaisen kurssialustan. Aloitimme pienillä alustuksilla ja pohdimme yhdessä arvioimisen eri ulottuvuuksia. Kun opiskelijat olivat perehtyneet itse valitsemiinsa kotimaisiin ja kansainvälisiin esimerkkiarvioihin sekä muutamisiin opettajien tarjoamiin esimerkkeihin, he laativat kukin oman kirja-arvionsa, osin ohjatusti ja osin omatoimisesti kurssilla opittua hyödyntämällä.

1. Mikko T. Virtanen, *Akateeminen kirja-arvio moniäänisenä toimintana*. Väitöskirja. Helsingin yliopisto 2015, 13. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/158605/Akateemi.pdf?sequence=1> (23.8.2020), 11.

Kurssille osallistuneet olivat väitöskirjaprosessin alku- tai keskivaiheilla eikä heillä ollut juurikaan kokemusta kirja-arvioiden kirjoittamisesta tai arvioinnista. Päämääränä oli, että he oppisivat laatimaan päteviä kirja-arvioita kohtuullisella työpanoksella, ymmärtämään tekstilajin merkityksen tieteen, tiedeyhteisön ja myös yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisen kannalta sekä hahmottamaan arvioinnin perusteiden ja tieteellisen kritiikin merkitystä myös siirrettävänä taitona ja osana tieteellistä työkalupakkia. Kurssin aikana arviointia opeteltiin jatkuvasti sekä ohjatusti että erilaisten keskustelujen ja alustusten kautta. Ensimmäisen lähijakson jälkeen eskaloitunut COVID-19 -epidemia johti kuitenkin siihen, että siirryimme täysimuotoiseen etäopetukseen Moodlessa. Pyöreän pöydän keskustelut toteutimme sangen joustavalla Zoom-ohjelmistolla. Tämä aiheutti jonkin verran pedagogisia haasteita, sillä paraskaan etäohjelma ei voi täysin korvata lähiopetuksen hedelmällistä, turvallista ja vuorovaikutteista ilmapiiriä. Näistä seikoista olisi asiaa enemmänkin, mutta säästämme sen tulevia pohdintoja varten.

Työpajan aikana, olosuhteiden sallimissa rajoissa, tieteellisen kirja-arvion laatimisen perusteita opeteltiin ohjatusti yhdessä tekemällä. Oman tekstin kirjoittamista pohjustettiin muun muassa refleктоimalla omaa arvostelijan positiota, pohtimalla eri arviointityylejä ja myös kysymystä siitä, millä tavoin eri kirjoittajien pyrkimyksiä voisi tavoittaa. Myös eri julkaisualustoihin ja niiden konventioihin kiinnitettiin huomiota. Väitöstutkijat työstivät tekstiään prosessikirjoittamisen periaatteiden mukaisesti ja saivat sekä vertaispalautetta että kohdennettua palautetta ohjaajilta. Lisäksi pulmista oli mahdollista keskustella verkkoalustalla yhdessä tai ohjaajien kanssa. Tämän jälkeen osallistujat kirjoittivat saamansa palautteen perusteella arvion lopullisen version.

Valmiita arvioita oli mahdollista tarjota julkaistavaksi johonkin oman alan kannalta relevanttiin suomenkieliseen tiedelehteen, jossa ne kävisivät vielä läpi lehden oman toimitusprosessin. Kurssin suorittaminen ja arvion kirjoittaminen ei taannut arvion julkaisua, mutta työpajan yhteistyökumppaneina toimineet *Historiallinen*

Aikakauskirja ja *J@rgonia* olivat jättäneet muutamalle arviolle tilaa.

Koimme toimitus- ja julkaisuprosessiin perehdyttämisen tärkeänä tapana lisätä käytännönläheisyyttä. Samalla pyrimme varmistamaan ja havainnollistamaan yhteisöllisiä elementtejä tieteellisessä kirjoittamisessa, hälventämään kirja-arvioihin ja yleensä laajemminkin tieteelliseen toimitustyöhön liittyvää mystiikkaa sekä siirtämään eteenpäin hiljaista tietoa. Näin ilmiön tullessa tutummaksi ja käytäntöjen avautuessa tutkijan uransa alkuvaiheissa oleville myös ”pöydän toiselta puolelta”, olisi laadukkaan arvion tekemiselle entistä paremmat mahdollisuudet ja kynnys tieteelliseen keskusteluun osallistumiselle madaltuisi. Tärkeintä oli kuitenkin arvioimisesta ja kirjoittamisesta opittavien siirrettävien taitojen, arvojen ja ajatusten ymmärtäminen ja kehittäminen sekä arvioimisesta keskustelemisen matalalla kynnyksellä.

Työpajan johtoajatus oli *dialogisuus* tieteen tekemiseen ja myös laajemmin akateemisen elämän kuuluvana asenteena ja toimintatapana. Kirja-arviot ovatkin lähtökohtaisesti moniäänisiä. Kuten tutkija Mikko T. Virtanen on todennut, niissä kohtaavat erilaiset akateemisen maailman äänet ja näkökulmat.² Laadukkaan kirja-arvion tekeminen ei kuitenkaan ole aivan yksiselitteisen helppoa. Pelkillä sisältöreferaateilla on toki paikansa, mutta arvioon liittyy paljon muutakin. Laadukkaat kirja-arviot ovat rakentavalla tavalla kriittisiä, analyttisiä, pyrkivät tavoittamaan kirjoittajien lähtökohtia, pyrkimyksiä ja tiedonintressejä sekä ottavat huomioon myös erilaiset kirjoitustyyli. Taitava arvioitsija osallistuu tieteelliseen keskusteluun ja tekee tämän avoimesti, oikeudenmukaisesti ja vastuullisesti, arvioitavan työn vahvuuksia ja mahdollisia heikkouksia tasapainoisesti analysoiden. Mahdollisista ongelmista vaikeneminen ei kuitenkaan kuulu asiaan, sillä arvion kuuluu arvottaa.

Rakentavan kritiikin käsitettä pohdittiinkin kurssilla paljon. Monet osallistujista mielsivät aluksi kritiikin ensisijaisesti puutteiden ja ongelmien käsittelyksi. Laadukas kritiikki nostaa kuitenkin myös ansioita esiin ja lähestyy teosta analyttisesti ja ymmärtävällä otteella. Se keskittyy käsillä olevaan teokseen ja sen aihepiiriin, mutta

2. Virtanen 2015, 13.

tähän kuuluu myös tarjolla olevan tiedon suhteuttamista, esimerkiksi uutuusarvon pohtimista, joka on käytävä läpi ainakin ajatustasolla. Mitä aihepiiriin liittyvää on viime aikoina ilmestynyt, onko olemassa jotain teemaa koskevia klassikoita ja niin edelleen – kaikki tämä kuuluu arviointiprosessiin. Tärkeää on myös pohtia, täydentääkö arvioitava teos olemassa olevaa tutkimusta, haastaako se sitä – jopa kieltää ja kyseenalaistaa? Kaikki arviointiprosessiin sisältyvä ajatustyö ei realisoidu valmiissa arviossa, mutta siitä on varmasti hyötyä myöhemmin ja se jalostaa sanottavaa.

Pian kurssin käynnistymisen jälkeen havaitsimme, että kirja-arvioiden opettamisessa ei ole kysymys vain opastamisesta tietyn rajatun tekstilajin pariin vaan laajemminkin *tieteellisen kirjoittamisen* perusteiden ja ihanteiden välittämisestä eteenpäin, tässä tapauksessa tutkijanuransa alkutaipaleella vaeltaville väitöskirjan tekijöille. Keskustellessamme laadukkaiden arvioiden kriteereistä tulimme väistämättä puhuneeksi myös laadukkaasta tutkimuksesta ja pätevistä tieteellisistä ilmaisusta. Tuli selväksi, että hyvin laaditut kirja-arviot palvelevat tieteellisesti perustellun, kriittisen, monet näkökulmat tunnustavan, mutta silti vahvasti tietyn näkökulman puolesta argumentoivan tutkimuksen tekemisen ihannetta. Arvion kirjoittaminen onkin tutkimustyössä tarvittavien siirrettävien taitojen opettelemisen lisäksi myös matkan aikana kertyneen näkemyksen sanallistamista ja näkyväksi tekemistä.

Kirja-arviot ja historiallisen tiedon rakentuminen

Anna Veijola ja Simo Mikkonen peräänkuuluttavat historiallisen ajattelun ja historiallisen tiedonmuodostuksen periaatteiden opetuksen lisäämistä historian perusopintoihin, jotta opiskelijat oppisivat toimimaan lähtökohtaisesti ristiriitaisen aineiston kanssa ja tekemään sen pohjalta perusteltuja tulkintoja. Historiallisen ajattelun ja historian taitojen kehittäminen on tärkeää, sillä näin koulutetaan myös tietoon kriittisesti suhtautuvia kansalaisia.³ Veijola ja Mikkonen esittävät myös hyvän kysymyksen koskien historianopetuksen ja -tutkimuksen yleistä

funktiota: onko historia sopivaksi katsottujen, menneisyyttä koskevien tietojen siirtämistä sukupolvilta toisille, vai aktiivista, moniperspektiivistä informaation käsittelyä ja analysointia?⁴ Ajatusta voi mielestämme soveltaa myös historian tutkijamukseen perustuvien tiedekirjojen arvioinnissa: paitsi ”kertomus” menneisyydestä, historia on myös menneisyyden moninäkökulmaisuuuden ja tulkinnallisuuden huomioiva tieteellisen kirjoittamisen laji.

Kurssilla käydyissä keskusteluissa nousi esille paitsi historian myös yleisesti tieteen uskottavuuden kannalta keskeinen kysymys siitä, millä tavoin tiedon rakentumisen prosessi on julkaisuissa esitetty. Johtopäätöksemme oli, että tiedekirjojen arvioinnissa on hyvin tärkeää kiinnittää huomiota siihen, kuinka avoimesti tutkimusprosessi ja siihen perustuvat johtopäätökset on kuvattu, eli millä tavoin historiallinen tieto on kussakin yksittäisessä tutkimuksessa rakentunut. Tämä ei tarkoita sitä, että kirjoittajien pitäisi tutkimuksen esityksissään mukautua ahtaisiin tutkimusprosessin tai metodologian esittämisen kaavoihin. Esitystapoja on monia ja tekstin pitää olla myös kiinnostavaa luettavaa. Historiantutkijoilla argumentointi ja sen uskottavuus nousevat usein narratiivista perustuen siihen, kuinka johdonmukaisesti asioista ja ilmiöistä kerrotaan.

Menetelmällisten polkujen avaamisesta ja tieteellisestä uskottavuudesta ei kuitenkaan pidä mielestämme tinkiä edes populaareille tietokirjamarkkinoille suunnatussa teoksessa, sillä taitava kirjoittaja voi aivan hyvin pohtia tiedon tulkinnallisuutta sekä empiriaan liittyviä epävarmuustekijöitä ja tehdä lukijalle näkyväksi omien (perusteltujen) tulkintojensa rakentumista niin, että nämä elementit sujahtavat luontevaksi osaksi narratiivia. Myös tieteelliseen tutkimukseen perustuvalta tietokirjalta pitää odottaa, että tiedon rakentumisen elementti tuodaan avoimesti esille; että kirja on yksi näkökulma, joka tuo teemaa koskevaan keskusteluun uuden elementin, uutta tietoa, ja tekee siten tuota teemaa koskevasta keskustelusta objektiivisempaa (= monia näkökulmia huomioivaa), samalla velkansa aiemmalle tutkimukselle tunnustaen. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta esitystavasta voidaan mainita vaikkapa historian-

3. Anna Veijola & Simo Mikkonen, Mitä historia on. Aloittavien historianopiskelijoiden historiakäsitykset. *Kasvatus & Aika* 10:3 (2016), 7.

4. *Ibid.*, 8.

tutkija Marko Lambergin kirja *Noitaäiti. Malin Matsintyttären tarina* (SKS 2019).⁵

Tieteellisten kirja-arvioiden yksi tärkeimmistä funktioista on toimia paitsi yleisten laastandardien ylläpitäjänä ja kehittäjänä myös alan sisäisenä kriitikkinä suhteessa historiallisen tiedonmuodostuksen prosessiin. Arvioiden kirjoittaminen on historiallisen keskustelun tason vaalimista, mutta myös alan laajemman merkittävyyden ja niin kutsutun yhteiskunnallisen vaikuttavuuden puolesta toimimista. Lukevathan kirjoja ja niistä tehtäviä arvosteluja historian-tutkijakollegoiden ohella myös muut tutkijat ja lukeva yleisö akateemisen maailman ulkopuolella. Historiantutkimuksen *yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta* puhuminen ei tarkoita yksinomaan sitä, että tuotamme yhteiskuntaan uutta ”vaikuttavaa” tietoa, vaan myös sitä, millä tavoin menneisyydestä koskevasta julkisesta debatista – ja historiakulttuurista laajemminkin – tulisi vielä nykyistekin moniäänisempää, dialogisempaa ja myös eettisesti kestävämpää.

Kirja-arviot ja tutkimusetiikka

Moninäkökulmaisen ja dialogisen historiantutkimuksen edistäminen voidaan ymmärtää myös tutkimuseettisenä projektina. Kirja-arvioissa puolestaan on mahdollista ottaa kantaa ja keskustella tutkimuseetiikasta konkreettisten esimerkkien kautta. Yksi kevään 2020 kurssilla saavuttamamme oivalluksista liittyikin kirja-arvostelujen moniin eettisiin ulottuvuuksiin. Historiantutkijoille tuttuun esimerkkinä mainittakoon ensin aikaisempaan tutkimukseen viittaaminen, jonka eettisistä puolista muun muassa professori Petri Karonen on kirjoittanut. Soveltaen Jorma Kalelan teesejä *oikeuden tekemisestä* menneisyyden ihmisille Karonen painottaa, että myös menneille tutkijasukupolville ja heidän pyrkimyksilleen on tehtävä oikeutta.⁶ Kalela onkin kirjoittanut historian tutkimuksesta ”eettisenä hankkeena”: tutkija ei tutki vain mennyttä todellisuutta vaan myös aikaisempia tulkintoja tästä todellisuudesta.⁷ Hyvä kirja-arvostelija kiinnittää huomiota siihen,

”kuka puhuu” eli mikä on tutkijan omaa tulkin-taa, ja mikä puolestaan lähteistä ja tutkimuskirjallisuudesta nostettua. Onko tutkija dialoginen ja antaako hän äänen tutkijatovereilleen?

Keskustelimme väitöstutkijoiden kanssa myös esteellisyydestä ja jäävyteen liittyvistä, sinänsä melko selkeistä pelisäännöistä, mutta vielä enemmän puhuimme siitä, millä tavoin toisen ihmisen tieteelliseen luomukseen olisi hyvä suhtautua – miten hänet tulisi tutkijana ja ihmisenä kohdata. Ymmärsimme, että kirja-arvostelut ovat jo itsessään tärkeitä dialogin käynnistäjiä: ne ovat *arvokkaita*, sillä ne tekevät toisten tutkimusta pyyteettömästi näkyväksi tutkijoille ja muille kansalaisille, arvioivat niitä syvällisesti ja nostavat ne osaksi tieteellistä keskustelua. Arvosteleminen on toisen huomioimista, näkemistä ja tunnus-tamista, siis jo sellaisenaan hyvä ele. Arvostelija pyrkii tavoittamaan kohteena olevasta tekstistä jotain tärkeää, pyrkimyksen, perehtyneisyyden, rakkauden lajiin, ja hän tekee näin kanssatutkijana, kanssakirjoittajana ja kanssaihminenä. Eettisesti kestävään toimintaan kuuluu myös virheistä ja väärinkäytöksistä huomauttaminen ja huolimattomuuksien korjaaminen. Kukaan arviotsija ei tietenkään oleta, että vilppiä olisi tehty, mutta aiheesta on keskusteltu paljon. Eettisiä pelisääntöjä ei pidäkään ulkoistaa pelkästään erilaisille järjestelmille ja työkaluille. Hyvät kirja-arviot voivat myötävaikuttaa siihen, että eettisyydestä tulee sisäistetty käytäntö.

Kenties kirja-arviot ja kirjallisuuskatsaukset voisivat nykyistä enemmän pyrkiä antamaan panoksensa dialogiin historiakulttuurin tai muun tieteenalan tai oppiaineen tilasta kiinnittämällä huomiota objektiivisuuden, moniäänisyyden ja eettisen kestävyuden ideaalien toteutumiseen käytännössä, tai siihen, mitä muut tutkijat näistä asioista sanovat. Tilaa tälle kaikelle ei välttämättä aina toimituskäytännöistä johtuen kuitenkaan ole, ja monelle kirja-arviot toimivat lyhyenä esitelynä siitä, mihin ehkä kannattaa tutustua, eikä merkkimäärän kasvattaminen välttämättä ole laadun tae. Siksi laadukkaiden arvioiden teke-

5. Ks. Jari Eilola, Noitien ja ihmisyyden jäljillä 1600-luvun Tukholmassa. *J@rgonia* 18 (2020), 96–99. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-202006234347> (21.8.2020).

6. Petri Karonen, Tutkimuskirjallisuuteen viittaamisen etiikasta (Tietolaatikko). Teoksessa Satu Lidman, Anu Koskivirta & Jari Eilola (toim.) *Historiantutkimuksen etiikka*. Gaudeamus 2017, 136–138.

7. Jorma Kalela, Historian rakentaminen eettisenä hankkeena. Teoksessa Satu Lidman, Anu Koskivirta & Jari Eilola (toim.) 2017, 93.

minen onkin haastavaa. Tiiviiseen muotoon on mahdutettava paljon ja valintoja on tehtävä. Yhtäläisyys tutkijantaitoihin on ilmeinen.

Tuloksia ja onnistumisia

Molemmat tämän puheenvuoron kirjoittajat ovat saaneet omassa toimitustyössään huomata, että kirja-arvioiden tarkka toimittaminen voi parhaimmillaan antaa paljonkin hyviä eväitä kirjoittajalle oman kritiikin kärkensä terävöittämiseksi. Nuorempien tutkijoiden kohdalla toimittajan roolina voi olla eräänlainen sparraaminen ja rohkaisu, sillä uskalluksen puutteen vuoksi nuorempi tutkija saattaa luopua sellaisesta relevantista, kohteliaasta ja rakentavastakin kritiikistä, jolla voi olla suurtakin merkitystä tieteelliselle keskustelulle. Tällöin yksi toimittajan tehtävä voi olla kannustaa tekijää pysymään rohkeasti linjassaan, onhan niin, että suurin osa kirjoittajista nauttii perustellusta kritiikistä ja ajattelee sen olevan yhtä tervetullutta kuin ansioista annettujen kiitostenkin. Kukapa ei haluaisi tulla nähdyksi ja tunnustetuksi työnsä kautta. Tieteellisiä kirja-arvioita ei synny ilman tärkeimpiä tekijöitä eli merkittävien julkaisujen kirjoittajia, mutta ei myöskään ilman arvioitsijoita tai tieteellisten lehtien toimituskuntia. Näistä kolmesta kahden viimeisen vastuulla on pitkälti se, nousevatko tärkeät kirjat osaksi eettistä, perusteltua ja laajalajaisesti kriittistä, mutta rakentavaa tieteellistä jatkumoa.⁸

Kurssilla opimme, että kirja-arvio on oma kiehtova tieteellisen kirjoittamisen tyylilajinsa. Kirja-arvioita laatimalla ja muiden työn tuloksia arvioimalla on mahdollista oppia paljon myös itsestään ja kehittää omaa tutkijuuttaan. Saamme palautteen perusteella vaikuttaa siltä,

että kirja-arvioiden, tieteellisen kirjoittamisen ja tutkijaihanteiden yhteyttä korostamalla onnistuimme osumaan jonkinlaiseen hyvään hermopisteeseen. Selkeänä onnistumisena pidämme mekin osallistujien keskuudessa virinnyttä keskustelua tutkijanidentiteetistä ja sen löytämisestä. Väitöstutkijoiden mukaan kurssi valoi uskoa omaan tekemiseen, antoi eväitä puntaroida tietoa ja sen rakentumisen prosesseja, tuki omien vahvuuksien löytämisessä ja antoi keinoja kohdata luettavaa tekstiä analyttisesti, mutta samalla arvioitavan tekstin omilla ehdoilla.

Kirja-arvion kirjoittaminen osana jatko-opintoja ja väitöskirjaprojektia näyttäytyi konkreettisenä, hallittavana kokonaisuutena ja välitti uskoa siihen, että laajempikin kokonaisuus on mahdollista saada valmiiksi tavoiteajassa. Monenlaisia artikkeli- ja väitöskirjapajoja järjestetään yhä enemmän, mutta tämä kompakti ja käytännönläheinen kurssi osoittautui varsin käteväksi tavaksi saada tuntumaa helpommin hallittavasta kokonaisuudesta. Palautteen saaminen omasta tekstistä kannustavassa ja ongelmanratkaisuun rohkaisevassa ilmapiirissä ja vertaisten kanssa työskennellen vaikutti monille hyvin tärkeältä.

Yliopistoissa puhutaan paljon tutkimuksen arvioinnista ja laatutyöstä. Oli oivaltavaa huomata, että juuri kirja-arvioiden opettamisen kautta pääsimme hyvin luontevasti etenemään myös laajempiin keskusteluihin siitä, miten tutkimusta ja tieteellistä kirjoittamista tulisi arvioida ja mitä laadukas tutkimus ylipäätään on. Kirja-arvio on syytä nähdä äärimmäisen tärkeänä ruohonjuuritason dialogisena käytäntönä, joka ei ainoastaan esittele uusia kirjoja ja tutkimuksia vaan viime kädessä toimii niiden tieteellisen laadun takeena.

FT Matti Roitto, tutkijatohtori
Jyväskylän yliopisto

FT Tuomas Laine-Frigren, tutkijatohtori
Jyväskylän yliopisto

8. Matti Roitto & Petteri Impola, Arvokkaat arviot. *J@rgonia*, 16 (2008). <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201812185173> (23.8.2020).